

paedisch chirurg. De protheses worden dan op medisch advies door het D.B.V.O. besteld; onder leiding van heilgymnasten-masseurs(euses) worden de patiënten geoefend in het juiste gebruik der apparaten, nadat eerst de stomp op alle mogelijke manieren is geoefend (*Nederl. tijdschr. v. heilgym. en massage*, nr. 8, 1947).

Voor militairen is sinds een jaar een dergelijke inrichting geopend op het landgoed „Aardenburg” bij Doorn. Er kunnen thans ongeveer 100 personen worden verpleegd, maar wanneer de twaalf barakken en andere bijgebouwen gereed zijn, is er plaats voor 250 patienten.

DE WONINGBOUW IN 1946 EN 1947. — Het totale aantal in 1946 voltooide woningen bedraagt 1593. waarvan 448 van Rijk, provincies en gemeenten, 162 van woningbouwverenigingen en 983 door particulieren. In uitvoering waren op het einde van het jaar 11.513 woningen, waarvan van Rijk en provincies 341, van gemeenten 4877, van verenigingen 3381 en van particulieren 2914. Door verandering, uitbreiding, vernieuwing en herstel werden 5359 woningen aan de voorraad toegevoegd. Er werden evenwel 7045 aan de voorraad onttrokken, door afbraak, ontruiming, verandering van bestemming en zo voort. Uit een en ander ontstaat een netto vermindering van de voorraad woningen met 1686. Noodwoningen en noodboerderijen zijn in deze cijfers niet inbegrepen.

Voor 1947 moet een bouwvolume, gelijkstaande aan 28000 huizen, worden verwezenlijkt. In hoofdzaak door financiële moeilijkheden is de eigenlijke herbouw van verwoeste woningen en ook de particuliere bouw van nieuwe woningen nog niet in belangrijke mate op gang gekomen, maar geschiedt vrijwel uitsluitend op grond van de woningwet, dat wil zeggen door de overheid. Aan alle gemeenten is een zogenaamd bouwvolume van 1947 toegewezen, zodat zij konden vaststellen in welke omvang bouw van nieuwe woningen mogelijk zou zijn. Van 1 Januari tot 31 Mei 1947 is vergunning verleend tot de bouw van ruim 4000 woningen (*Tijdschr. v. Volkshuisv. en Stedebouw*, nr. 7/8, 1947).

E. SLUITER

INGEZONDEN

De redactie behoudt zich voor, ter bevordering van spoedige plaatsing der stukken, zo nodig enige bekorting aan te brengen

„DE MAZEN VAN DE INENTINGSWET 1939”.

Naar aanleiding van het Naschrift van de redactie bij mijn ingezonden stuk in het *Tijdschrift* van 26 Juli 1.1., blz. 2068, heb ik den waarn. beherend redacteur verzocht op zijn daarin gemaakte fouten tegen recht en medische ethiek te willen terugkomen. Het is immers niet zo, dat degenen, die de wetgever niet wensen te volgen in zijn bevordering van de vaccinatie, mazen van de wet zouden moeten opzoeken om, zoals de Nederlandse woordenboeken deze soort mazen commentariëren, op listige wijze zich aan de verplichtingen van de wet te onttrekken. Integendeel. Van Art. 1 der Inentingswet 1939 af aan wordt aan zodanigen door welomschreven wettelijke bepalingen vrijheid gewaarborgd.

Aan mijn verzoek wenst de redactie niet te voldoen.

Dat ik thans op het aanbod, om op het naschrift een beknopt en zakelijk antwoord in te zenden, inga en niet de medische tuchtrechtspraak te hulp roep, acht ik verantwoord. De *evidentie* inzake begrip voor de Inentingswet en de *evidentie* inzake het medische fatsoen hiermede in verband, acht ik geheel te mijnen gunste aanwezig, zodat ik — in de door de redactie veroorzaakte en bestendigde situatie — de directe beoordeling door de *Tijdschrift*-lezers mogelijk en voldoende acht. Het wil mij voorkomen, dat een procedure tussen artsen met tientallen jaren practijk op deze wijze vermeden kan worden.

Voorts moge ik ter kennis van de lezers brengen, dat de titel van dit antwoord is (met aanhalingstekens): „De mazen van de Inentingswet 1939”. Het is wellicht niet ieder bekend, dat „de titels redactioneel” zijn en dat, tegen de bedoeling van

den inzender, van redactie-wege een andere titel kan worden geleverd, voorzien zelfs van een onwaarheid, zoals boven mijn ingezonden stuk bovenvermeld: 91. III. 30, blz. 2067.

Arnhem, 13 September 1947

GERARD BAKKER

In een hoofdartikel „Pokken aan de grenzen,” heb ik ter inleiding opgemerkt, dat ten onzent de wettelijke vaccinatie van het schoolkind is vervangen door de wettelijke verplichting tot inenting van de zuigeling. Met deze woorden bracht ik in herinnering dat de wetgever, ter vermindering van de kans op encephalitis, de wettelijke leeftijd, waarop de vaccinatie behoort te geschieden, heeft gewijzigd.

Daarop verweet dr. BAKKER mij met scherpe woorden, dat ik niet tevens had medegedeeld, hoe men zich ten opzichte van laatstgenoemde verplichting kan verontschuldigen.

Nu zijn homoeopathen-vaccinatiebestrijders niet het meest aangewezen ten aanzien van de inentingswetgeving text en uitleg te geven. Het standpunt van de wetgever, die de vaccinatie wettelijk wenst te bevorderen, verwerpen zij uit beginsel. Zij verwelkomen de wettelijke vrijstelling van de verplichting, waartoe de wetgever tengevolge van de bijzondere omstandigheden besloot, als de vrijheid hun beginsel *tegen de bedoeling van de wetgever* in praktijk te brengen.

Juridisch beschouwd overtreedt de arts-vaccinebestrijder de Inentingswet niet, indien hij weigert koepokstof toe te passen. Maar, op ander standpunt staande dan de wetgever, maakt hij in feite misbruik van de ruimte der wettelijke bepalingen. Daarom schreef ik en herhaal ik: „hem, den vaccinatiebestrijder, is het juist om de mazen te doen”.

De inzender is dit polemische spel zelf begonnen. Nu hij zich geraakt voelt, dreigt hij met den tuchtrechter.

Intussen vergeten wij niet dat dr. BAKKER, na de pokkenepidemie van Rotterdam, in zijn praktijk vaccineerde met 5 korrels vaccinum in de 30ste decimale verdunning, 14 dagen achtereen toegediend op de nuchtere maag. Dr. DE HAAS heeft het onredelijke hiervan in het licht gesteld. Om een molecule van het zo sterk verdunde vaccine deelachtig te worden zou het te vaccineren individu zijn maag met ten minste 5000 kg verdunningsmiddel moeten bezwaren. Anders gezegd, de 70 korrels die dr. BAKKER toediende, hebben geen werkzame stof bevat.

De nutteloze handelwijze van dr. BAKKER heeft niet slechts een komische kant. Gesteld, de pokken dringen opnieuw tot Nederland door en gesteld, dat een patiëntje naar dr. BAKKER's voorschrift met korreltjes suiker behandeld, eenzelfde lot ondergaat als de ongevaccineerde kinderen die te Rotterdam aan de pokken sterven, zal hij dan opnieuw met den tuchtrechter dreigen als iemand de homoeopathen-vaccinebestrijders verwijt misbruik te hebben gemaakt van een wet, die bestemd is de vaccinatie te bevorderen?

Amsterdam, 19 September 1947

J. J. VAN LOGHEM

OVER DE BEHANDELING VAN HET NAGEBOORTETIJDPERK

De enige die, voor zover mij bekend, behalve prof. HOLMER de indikking van het bloed tijdens den partus heeft onderzocht is H. ALBERS 1) uit Leipzig geweest.

STOECKEL nam diens conclusies over in zijn leerboek. Aanvaarden wij deze voor 100 pCt. dan leren wij: het bloed van een zwangere is verdund met 1 l vocht; tijdens den partus wordt door de toenemende veneuze druk (tot 400 cm³ water) vocht uit de bloedbaan gedreven, vooral als de weeën snel op elkaar volgen, bij een langdurigen, moeilijken partus. ALBERS schat de hoeveelheid vocht, die dan wordt uitgedreven op een halve liter, soms $\frac{3}{4}$ l. Wij moeten dus de conclusie trekken, dat ook in de ernstigste gevallen nog altijd een zekere hydraemie overblijft vlak na den partus. Toch was ook ALBERS beducht voor ernstig bloedverlies. Opmerkelijk is, dat hij zijn onderzoek niet heeft voortgezet over de eerste uren na den partus:

1) *Geburtshilfe und Gynaecologie* 1938/39.